

Hebrew and World Literature For *Olim*

ספרות עברית וכללית לעולים חדשים

Instructions to examinees

הוראות לנבחן

א. Duration of exam: Two and a half hours

א. משך הבחינה: שעותיים וחצי.

ב. Exam structure and breakdown of points:

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה:

This exam consists of four parts.

בשאלון זה ארבעה פרקים.

Part I: Short Story

פרק ראשון: סיפור קצר

Part II: Novel and Novella

פרק שני: רומאן ונובלה

Part III: Drama

פרק שלישי: דרמה

Part IV: Poetry (Medieval Poetry, the Poetry of Bialik, the Poetry of Uri Zvi Greenberg)

פרק רביעי: שירה (שירת ימי הביניים, שירת ביאליק, שירת אורי צבי גרינברג)

Part I (Short Story — 32 points) is **required**.

הפרק הראשון (סיפור קצר — 32 נקודות) הוא **חובה**.

From Parts II, III and IV, choose two parts and answer the questions according to the instructions for each part (each part — 34 points).

משלושת הפרקים השני, השלישי והרביעי יש לבחור **שני** פרקים, ולענות על השאלות לפי ההוראות בכל פרק (לכל פרק — 34 נקודות).

ג. Material that may be used during the exam:

ג. חומר עזר מותר בשימוש:

(1) A dictionary of the student's choice

(1) מילון לפי בחירת הנבחן

(2) A list of works

(2) רשימת יצירות

ד. Special instructions:

ד. הוראות מיוחדות:

(1) At the beginning of each answer, write the number of the part and the number of the question you are answering.

(1) רשום בראש כל תשובה את מספר הפרק ואת

מספר השאלה שבחרת להשיב עליה.

(2) Do not write about the same work in different answers.

(2) אין לכתוב על אותה יצירה בתשובות שונות.

(3) לנבחנים אינטרניים: חובה לצרף למחברת את רשימת

היצירות שנלמדו.

(3) Internal examinees: You must attach the printed list of works studied in class to the answer booklet. External and "nivhanei mishneh" examinees: You will be given a list of works.

לנבחנים אקסטרניים ונבחני משנה: תימסר רשימת יצירות.

Write only in the answer booklet. Use separate pages for everything you want to use as draft material (outlines, etc.).

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).

Write "טיוטה" at the top of each draft page. If you write draft material outside the answer booklet, your exam may be disqualified!

רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

Questions

Part I – Short Story

Note: This part is required.

Answer two of the questions 1-4 (each question — 16 points).

Do not write about the same work in different answers.

Note: In questions 1 and 2, do not base your answers on the story "הסיף" by S.Y. Agnon or the story "רעידת אדמה בצ'ילה" by Heinrich von Kleist.

1. Describe a turning point in the plot of a short story you studied.

Why is this a turning point, in your opinion? Describe how this turning point helps to convey the meaning of the story.

2. Describe the traits of the main character in a short story you studied, and explain how they are expressed in the story.

הסיף / שמואל יוסף עגנון

3. Answer both items, א and ב.

א. Explain, giving an example/examples, how the tension between war and peace is portrayed in the story. (10 points)

ב. In your opinion, does the burial of the sword resolve this tension? Explain your answer. (6 points)

רעידת האדמה בצ'ילה / פון קלייסט

4. As a result of the earthquake, different sides of people's character and behavior were revealed.

Explain this statement, giving an example/examples.

Part II – Novel and Novella

If you choose this part, answer one of the questions 5-7 (34 points).

5. Describe decisions made by the main character in the novel or novella you studied, and explain what led this character to make these decisions.

What can we learn from these decisions about the personality of this character? Explain your answer, giving an example/examples.

6. Does the main character in the novel or novella you studied resign himself/herself to the reality of his/her life or try to change this reality? Explain your answer, giving an example/examples.

7. אל תיגע בזמיר / נל הרפר לי

Describe the character Boo Radley, and explain how society's attitude toward him reflects the attitude toward the "other" in the town of Maycomb as portrayed throughout the novel.

Part III – Drama

If you choose this part, answer one of the questions 8-13 (34 points).

Sophocles' Tragedies: "אנטיגונה", "אדיפוס המלך";

Shakespeare's Tragedies: "רומיאו ויוליה", "אותלו", "מקבת", "המלך ליר", "המלט";

8. Power struggles between characters or inner struggles (within the protagonist's psyche) drive the plot of many tragedies.

How are these struggles portrayed in a tragedy written by Sophocles or a tragedy written by Shakespeare that you studied? Explain, giving an example/examples, how these struggles help to convey the meaning of the play.

Sophocles' Tragedies

אנטיגונה

9. The dialogue between Creon and Haemon and the dialogue between Creon and Tiresias are central dialogues in the tragedy "אנטיגונה".

Describe one of these dialogues, and explain how this dialogue helps to convey the meaning of the tragedy.

אדיפוס המלך

10. Describe the ending of the tragedy "אדיפוס המלך", and explain which traits of the tragic hero Oedipus led to this ending.

Shakespeare's Tragedies: רומיאו ויוליה, אותלו, מקבת, המלך ליר, המלט

11. Strong emotions, such as vengeance, desire, hunger for power, and jealousy, drive the plot in many of Shakespeare's tragedies.

Which emotions drive the plot of the Shakespearean tragedy you studied? Explain your answer, giving an example/examples.

Modern Play (from the 19th or 20th century)

12. Many works describe that which connects people, as well as that which separates them.

Explain this statement, giving an example/examples, based on the modern play you studied.

13. Describe the distress felt by a main character in the modern play you studied, and explain why this character feels this way.

Part IV – Poetry

(Medieval Poetry, the Poetry of Bialik, the Poetry of Uri Zvi Greenberg)

If you choose this part, answer two of the questions 14-21 (each question – 17 points).

Medieval Poetry [שירת ימי הביניים]

14. Read the following poem and answer the question below.

רֵאָה שְׁמֵשׁ / שלמה אבן-גבירול

רֵאָה שְׁמֵשׁ לַעַת עֶרֶב אֲדָמָה / כָּאֵלוּ לְבִשָּׁה תּוֹלַע לְמַכָּסָה,
תִּפְשִׁט פָּאֲתַי צָפוֹן וְיָמִין / וְרוּחַ יָם בְּאַרְגָּמָן תִּכְסֶּה,
וְאַרְצִי – עֲזָבָה אוֹתָהּ עֶרְמָה / בְּצִל הַלַּיְלָה תִּלְוִן וְתַחֲסֶה,
וְהַשְׁחַק אֲזִי קָדָר, כָּאֵלוּ / בְּשִׁיק עַל מוֹת יְקוּתִיאל מְכָסָה.

How are the pain felt by the poet at Yekutiel's death and Yekutiel's importance in the poet's eyes expressed in the poem? Explain your answer, giving an example/examples.

15. Read the following poem and answer the question below.

כְּתַנּוֹת פָּסִים / משה אבן עזרא

כְּתַנּוֹת פָּסִים / לְבִשׁ הֶגֶן / וְכִסּוֹת רִקְמָה / מִדֵּי דְשָׂאוּ,
וּמַעִיל תִּשְׁבֵּץ / עֵטָה כָּל עֵץ / וּלְכָל עֵין / הִרְאָה פִּלְאוּ.
כָּל צִיץ חֲדָשׁ / לְזִמּוֹן חֲדָשׁ / יֵצֵא שׁוֹחֵק / לְקִרְאָת בּוֹאוּ –
אֶךְ לְפִגְיָהֶם / שׁוֹשֵׁן עֵבֶר, / מְלֵךְ, כִּי עַל / הוֹרֵם כְּסָאוּ.
יֵצֵא מִבֵּין / מִשְׁמֵר עֲלָיו / וַיִּשְׁנֶה אֶת / בְּגָדֵי כְּלָאוּ.
מִי לֹא יִשְׁתָּה / יֵינוּ עֲלָיו – / הָאִישׁ הַהוּא / יִשָּׂא חֲטָאוּ!

How is the poet's delight at the blossoming of spring in the garden expressed in the poem? Explain your answer, giving an example/examples.

16. Read the following poem and answer the question below.

לֵאטֹף דְּבָרֵי שִׁירָה / שלמה אבן-גבירול

לֵאטֹף דְּבָרֵי שִׁירָה, דְּבוּרָה, / אֲשֶׁר קָרִית "שְׁמַע" מִפִּי יִקְרָא,
מִיַּחֲדָת וּמֵאַרְכַּת בְּ"אֶחָד" / וּמִתְזַת בְּזִכְרָם וְנוֹרָא,
אֲשֶׁר נָתַן דְּבַשׁ תַּחַת לְשׁוֹנָה / וְשֵׁם לָהּ לְהִדּוֹף אוֹיְבָהּ מֵרָחָה.
הֲלֹא אִם אֶת בְּעֵינֶיהָ קִטְנָה - / כְּבוֹדָהּ אֶת וְלָהּ מִשְׁפָּט בְּכוֹרָה.
חֲמוּדוֹת טִהְרוּ אוֹתָהּ, וְאֵינָהּ / כְּשֶׁרָץ עוֹף אֲבָל צְפוּר טְהוֹרָה.

Explain the anthropomorphism [האנשה] used in this poem and how it helps us understand the poem.

The Poetry of Bialik

17. Read the following poem and answer the question below.

לְבַדִּי / חיים נחמן ביאליק

בית 1	כָּלֶם נִשָּׂא הָרוּחַ, כָּלֶם סָחַף הָאוֹר, שִׁירָה חֲדָשָׁה אֶת־בִּקְרַח חֵי־הֵם הִרְגִּינָה; וְאֵנִי, גּוֹזֵל רֶךְ, נִשְׁתַּכַּחְתִּי מִלֵּב תַּחַת כִּנְפֵי הַשְּׂכִינָה.	בית 4	וְכִשְׁכֹּלָה לְבַבִּי לַחֲלוּן, לָאוֹר, וְכִשְׁצִרְלִי הַמָּקוֹם מִתַּחַת לְכִנְפָּה - כְּבִשָּׁה רֹאשָׁה בְּכַתְפִּי, וְדַמְעָתָה עַל־דָּף גְּמָרְתִּי גִטְפָּה.
בית 2	בְּדָד, בְּדָד וְשִׁאֲרֵתִי, וְהַשְּׂכִינָה אֶפְיָהּ כִּנְף יְמִינָה הַשְּׂבוּרָה עַל־רֹאשִׁי הִרְעִידָה. יָדַע לְבִי אֶת־לִבָּהּ: חֲרָד חֲרָדָה עָלַי, עַל־בְּנָהּ, עַל־יַחֲידָהּ.	בית 5	חֲרָשׁ בְּכַתָּה עָלַי וְתַתְּרַפֵּק עָלַי, וְכִמּוֹ שָׂכָה בְּכִנְפָּה הַשְּׂבוּרָה בְּעֵדִי: "כָּלֶם נִשָּׂא הָרוּחַ, כָּלֶם פָּרְחוּ לָהֶם, וְאִנֹּתָר לְבַדִּי, לְבַדִּי..."
בית 3	כִּבְרָה נִתְגַּרְשָׁה מִכָּל־הָאֵיּוֹת, רִקְעוֹד פְּנֵת סֵתֶר שׁוֹמֵמָה וְקִטְנָה נִשְׁאַרָה - בֵּית־הַמְדָּרֶשׁ - וְתַתְּכֶס בְּצֵל, וְאֵהִי עֹמָה יַחַד בְּצָרָהּ.	בית 6	וְכַעֲיֵן סִיּוֹם שְׁלִי־קִינָה עֲתִיקָה מְאֹד, וְכַעֲיֵן תַּפְלָה, בְּקִשָּׁה וְחֲרָדָה כְּאַחַת, שְׁמָעָה אֲזִי בְּבִכָּה הַחֲרִישִׁית הִיא וּבְדַמְעָה הִיא הָרוֹתַחַת -

According to this poem, the poet and the Divine Presence [השכינה] are dependent on one another.

Explain this statement, giving an example/examples.

The Poetry of Uri Zvi Greenberg

18. Read the following poem and answer the question below.

שיר נס השיר / אורי צבי גרינברג

כל שיר אִמְתִּי – הוא נס:
הוא פְּתִיחַת הַשָּׁעַר וְהַפְּשֻׁלֶּת הַוִּילוֹן:
מְשִׁיב רִיחוֹת הַנִּיחוּחַ מִן הַשָּׂדֶה הָאָבוֹד:
מֵאֲבִי הַנַּחַל וּמִנֶּפֶשׁ הַבָּאָר וְהַקִּילוֹן:
לְשֵׁם עֲפוֹת צִפְּרִים בְּעֵינִים סְגוּרוֹת:
כִּנְף לְמִטָּה וְכִנְף לְרוֹם –

הַיִּלְדוּת הִיא מַעְבֵּר מִזֶּה שֶׁל הַתְּהוֹם:
הַשָּׁמֶשׁ עוֹלָה שָׁם כָּלֵב הַלְּבָבוֹת הַקּוֹרְנִים
בְּשֶׁאֲגַת כְּסוּפָם לְמַעַלָּה מִן חֲלוֹם.

אֲנִי מִמְשֵׁשׁ אֶת הָעֲנָפִים וְגִזְעֵי הָעֵצִים הַחֲמִים
אֶת הָרָגְלִים הַדִּקּוֹת שֶׁל אֵילוֹת הַשָּׂדֶה
וְאֵת גּוֹפָן,
וְאַחֲרֵי צִפּוֹר מִדְּדָה־שֵׁם גַּם אֲנִי מִדְּדָה.

הָאֵם אֵינָנָה, לֹא אֵדַע מְקוֹם עֲפָרָה
אֶךְ טְבוּעָה הִיא בְּמַהוּתִי בְּכֶסֶף שִׁיבְתָּה וְתַמַּת הַנְּעִרָה.
וְשִׁיר הָעֶרֶשׁ עַל גְּדֵי הַזָּהָב
שֶׁנִּסְעָה לְסַחֲוֹר מְגֻדִּים
צִימוּקִים וְשִׁקְדִּים וּוְרָדִים
הוֹמָה בְּלֵב כְּכִנְרֵת־נְגוּנָיו שֶׁל הָאָב.
אֲנִי אוֹהֵב הַמֵּאֲכָלִים וְהַבְּשָׁמִים שֶׁהוּא אֹהֵב
וְכוֹאֵב כָּאֵב גְּלוּת הַשְׂכִּינָה אֲשֶׁר הוּא כָּאֵב.

How are childhood, nature, the mother, and the father portrayed in this poem? Explain your answer, giving an example/examples.

19. Read the following poem and answer the question below.

שִׁיר אִמִּי וְהַנַּחַל / אורי צבי גרינברג

ואולי אֵל הַנַּחַל ההוא מימי הַנְּעוּת
השׁוֹטֵף פִּי סָדְנוּ שֶׁל הָעֵץ הַפְּרוּת
הַמְּלַחֵף אֶת גְּדֵרוֹת הָאֲדָמָה הַחוּמִּים
שֶׁל גְּנֵי הַפְּרוּת שָׁם, תָּבוֹא הַנְּעִירָה
אֲדָמַת הַשִּׁיעָר, הִיא אִמִּי... דְּמָדוּמִים.
וּתְפֹשֵׁט בְּגָדֶיהָ וּבְכַתְנֶת מְשִׁיָּה
תֵּרֵד שָׁם בְּנַחַל, אֲרָאָה שׁוֹחָה:
אֱלֹהִית הִיא בְּמִים נְאוּהָ בְּכַחֶה!
דּוּמִיָּה וְנִיחוּחַ פְּרוּת מְסָבִיב.
וְאֵנִי עוֹד אֵינֶנִּי בִּיקוּם וְאֲבִי
עוֹדוֹ עָלֶם בְּנוֹף בֵּית אִמּוֹ וְאֲבִיו.

וְהִנֵּה הִיא עוֹלָה מִן הַנַּחַל... אִמִּי:
הַנְּעִירָה הַבְּרָה אֲדָמַת הַשִּׁיעָר
בְּלִבָּנָת הַבְּתוּלִים בְּכַתְנֶת מְשִׁיָּה
וְאֵין הִיא רוֹאָה אֶת בְּנָהּ הַמְּבָגֵר
הַעוֹמֵד וְרוֹאָה אֶת אִמּוֹ בְּעוֹלָם
וְנְעִירָה הִיא בְּטָרֶם-עֵת-אֵם, בְּאִשְׁיָה
נוֹגֶה רֹאשָׁה בְּעֶרֶב יוֹם אֶל גְּדֵרוֹת
הָאֲדָמָה הַחוּמִּים
שֶׁל גְּנֵי הַפְּרוּת,
שְׁנוֹסְפָה עַל מִתְקָם מִתִּיקוֹת דְּמָדוּמִים..

הִיא הַכְּסִיף זֶה הָרֹאשׁ וְהַשִּׁלָּג זֶה הָרֹאשׁ
עַדִּי שְׁנוֹכָפֵשׂ בְּדָמוֹ בְּעֶפֶר
שְׁנוֹשֵׁפֶה בִּידֵי גוֹי גְּרָמֶנִי בְּאֶכְזֶר.
וְהֵבֵן לֹא שָׁלֵם וְאֵת הַבּוֹר לֹא חָפֵר.

The poet describes his mother during two periods of her life.

How is the mother described in each of these periods? Explain how the descriptions of the mother help to convey the meaning of the poem.

20. Read the following poem and answer the question below.

אליהו הנביא / אורי צבי גרינברג

...שְׁשָׁה מִלְיוֹנִים כּוֹסוֹת אֱלִיהוּ בְּדָם תַּחַת יָיִן.
שְׁשָׁה מִלְיוֹנִים בְּגִיחֹרֶץ, כִּי הֵנָּם בַּמֶּתִים.

לֹא יָבֹא אֱלִיהוּ לְפָקֹד נְוִיָּהֶם,
שֵׁם יוֹשְׁבֵים הַמְרָצְחִים;
וַיְדוּ לֹא תִגַּע בְּכַפּוֹת הַמִּנְעוּל.

לֹא יָבֹא אֱלִיהוּ לְטַעַם מְכּוֹסוֹת
בְּהֶן דָּם תַּחַת יִי"ש לְסַעוּדַת הַגּוֹיִים.

יֶרֶחַ שֶׁל פֶּסַח וּשְׂדֵה כּוֹכָבִים...
דּוּמְיָה, דּוּמְיָהוּ – –

אֶפְלוּ בְּחֵלוֹם לֹא אֶקְלַע אֱלִיהוּ!
צָרִיךְ לַעֲבֹד יָם אֶפְלוּ בְּחֵלוֹם – –

הוא נִשְׁאָר עַל קְבֻרוֹת־הַיְּהוּדִי־בְּכֶאֱבָם:
הֵם אֶהְבֵּהוּ וְהוא אֶהָבָם.

הֵם הָיוּ סִבְלָנִים וְרָצוּ לְחַכּוֹת לוֹ,
אֲבָל הַגּוֹיִים לֹא נָתְנוּ לְחַכּוֹת.

הוא נִשְׁאָר עַל קִבְרָם: הִיהוּדִי הַיְּחִיד
לְבִלְתִּי מֶרְמָה... כְּאֻמַּרְת הַגּוֹיִים,
כִּי אֵינֶנּוּ גּוֹף חַי מִבְּשָׂר וּמַדָּם.

שֵׁם יֵשֵׁב לוֹ בְּדָד, שֵׁם יֵשֵׁב לוֹ יָדָם
יוֹמָם וְלַיִל בְּאֶבְלוֹ סָחֹר סָחֹר,
חֹרֶף וְקִיץ, גֶּשֶׁם וּכְפֹר.

לֹא יִקְצֹף עָלָיו גּוֹי, לֹא יִנְבַּח עָלָיו כָּלָב,
כִּי אֵינֶנּוּ גּוֹף חַי מִבְּשָׂר וּמַדָּם.

הוא רוֹחֲנֵנוּ בְּלֶבֶד, הוא הַדְּוִי לֵלֵא דְמוּת,
תַּחֲתֵיו גּוֹלְלִים: מְרַחֲקִים־מְרַחֲקִים
וְזַעֲמִים חֲנוּקִים:

כִּי לֵלֵא תִנְחוּמִים
כִּי לֵלֵא שְׁלוּמִים – –

Describe the prophet Eliyahu as portrayed in this poem, and explain how this portrayal highlights the poet's reaction to the Holocaust.

21. Read the poem below and answer the question that follows.

תפלה אחרונה / אורי צבי גרינברג

הִרְפִּינֵנוּ, אִם רְצוֹנְךָ בְּכֶךָ, כְּאִשֶּׁר תִּכְף אֵילָנוֹת
בְּכֶכֶד הַבִּרְכָּה הַמְתוֹקָה מִתְמוּז עַד תִּשְׁרִי,
כִּי גַם אָנוּ עֲצִיף עִם יְבוּל הַיְּגוֹנִים הַכְּבֵּד;
אֶךְ אַל נָא תַעֲקֹרְנוּ מִשְׁרָשׁ זֶה הָאֲדָמָה,
כִּי בַחֲרָנוּ לִהְיוֹת בָּהּ כְּמוֹ שִׁשְׁתֵּלֶת אוֹתָנוּ
בְּעִגּוּל הַיָּמִים וְהַלֵּילוֹת.

אִם גָּזַר הוּא מִפִּיךָ: בֵּל יֵגַע מִצְחָנוּ בַּגְּבָהוֹת
וְלֹא נַעֲפִיל עַל שְׁלֵפִים בְּסֵלִם הָזָהָב בְּחִזּוֹן –
תִּנְגְּנוּ וְנִכְרָה בְּרִית עִם אֲדָמָתְךָ הַחַיָּה
בְּעֵמֶק־הָאָדָם הַיָּפָה,
וּבְלוֹחַ חַיֵּינוּ מְחַה שְׁלוֹשׁ אוֹתִיּוֹת: מוֹת.

Based on this poem, explain the connection between people on the one hand and the trees and earth on the other. Give an example/examples.

Good Luck!

All rights reserved by the State of Israel.
No part of this document may be copied or disseminated
without permission from the Ministry of Education.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך